

Sārabumbals

Libiešu tautas dejas 8 pāriem

Alfrēda Rūjas horeogrāfiskā apdare un apraksts. Mūziku pierakstījis Kārlis Tenne, aranažējis Dzintars Kļaviņš.

Deja pierakstīta 1955. gadā Ventspilī no F. Bileskalna stāstījuma un dejas elementu demonstrējumiem. «Sārabumbal» libiski: «sā-ra» — rags, «bumbal» — bumbulis (uzmauktnis). Senos laikos libieši šādus izvirpotus koka bumbuļus uzmauca govīm uz ragiem, lai tās badoties nesavainotu cita citu. «Sārabumbal» tūrē attēlota šī raga bumbuļa virpošana. «Sārabumbala» solis atdarina virpas paminas darbināšanu ar kāju. Šī tautas dejas bijusi ļoti populāra dažādos libiešu svētkos un godos, galvenokārt kāzās. Noslēguma tūrē dejojāju virkni dejas vadītājs izvadījis pa visām mājas telpām, pārējām ēkām, dārzu utt., pēc tam dejas nobeigta ar polku svētku telpās.

Dejai 11 gājieni. Pirmie 4 gājieni ir iepazīšanās gājieni. Tālāk seko 6 tūres. Taktsmērs — 2/4. Dejā izmantoti polkas, gājiena soļi un «sārabumbal» solis (1. kustība), īpatnējs libiešu dejas solis ar kājas pievilkšanu. Deju vada 4. puisis. Dejojot pa vienam, rokas gar sāniem.

Dejota kā ar dziedāšanu, tā arī bez tās.

Ik rītiņu saule lēca,
Meža galus zeltīdam'.
Ik vakarus norietēja,
Jūrā zeltu kaisīdam'.

Sārabumbal, sārabumbal,
Vietu taisiet bāliņiem. } 2×

Tik vien labu dziedātāju,
Kā manās(i) māsiņās!

Tik vien labu dancotāju,
Kā manos(i) bāliņos.

Sārabumbal, sārabumbal, } 2x
Vietu taisiet bāliņiem.

Kas bij jauni ciema ļaudis,
Dancī soli ritiniet!
Kas bij sola deldētāji,
Plaukstiņāmi piesitiet!

Sārabumbal, sārabumbal, } 2x
Vietu taisiet bāliņiem.

Piedziedājuma vietā var ritmiski sist plaukstas (uz «divi»).
Gājieni, kuri pavadāmi ar dziedāšanu, nebija stingri noteikti. Vē-
lams, lai dziedātu paši dejojāji.

Dejojāji nostājas četrstūra grupā (1. zīm.).

Ievadam nospēlē pēdējās 4 taktis.

Pirmais gājiens (16 t.)

Ievads.

- 1.-8. t. Dejojāji sadod rokas un dejo «sārabumbala» soli, sākot ar kreiso kāju, dārziņā pret dejas ceļu.
9.-16. t. Dārziņu griež dejas ceļa virzienā, sākot ar labo kāju.

Otrais gājiens (32 t.)

- 1.-2. t. 3. un 4. pāra puisi un 7. un 8. pāra meitas dejo 3 «sāra-
bumbala» soļus ar labo kāju sānis pa labi. 2. t. uz «divi» —
piesit labo kāju uz visas pēdas. Rokas gar sāniem.
3.-4. t. 4 gājiena soļi pa labi, sākot ar kreiso kāju (1. zīm. bultas).
5.-8. t. Atkārtoti 1.—4. t. darbības, sākot ar kreiso kāju pa kreisi,
gājiena soļus sāk ar labo kāju (2. zīm.).

- 9.-12. t.** Atkārto 1.—4. t. darbības, sākot ar labo kāju (ar labo plecu uz priekšu), ejot krustām pāri dejas laukumam. Vidū satiekoties, izmainās gar labajiem pleciem. 12. t. apgriežas pa kreisi (3. zīm.).
- 13.-16. t.** Atkārto 1.—4. t. darbības, sākot ar labo kāju, ejot krustām pāri dejas laukumam. Vidū satiekoties, meitas ar puīšiem sarokojas un atgriežas savās vietās, griežoties ar seju pret savu partneri (4. zīm.).
- 17.-32. t.** 1.—16. t. darbības atkārto 1. un 2. pāra meitas un 5. un 6. pāra puīši.

Trešais gājiens (16 t.)

- 1.-2. t.** 3., 4., 7. un 8. pāris, sākot ar labo kāju (ar labo plecu uz priekšu), izpilda 3 «sārabumbala» soļus un labās kājas piesitienu, ejot uz centru (5. zīm.).
- 3.-4. t.** Ar 4 gājiena soļiem, sākot ar kreiso kāju, aiziet uz pretējo pusi. Pretējo pāru meitas mainoties iziet caur vidu, bet abi puīši — gar malām. Pēc izmainīšanās puīši aiziet meitām gar muguru labajā pusē, lai, nonākot pretējās vietās un apgriežoties, meitas puīšiem atrastos pie labās rokas (6. zīm.). Nonākuši pretējās vietās, pāri apgriežas ar seju uz centru (6. zīm. bultas).
- 1., 2., 5. un 6. pāris stāv uz vietas.
- 5.-8. t.** 1.—4. t. darbības atkārto 1., 2., 5. un 6. pāris.
3., 4., 7. un 8. pāris stāv uz vietas.
- 9.-12. t.** 1.—4. t. darbības atkārto 3., 4., 7. un 8. pāris, atgriežoties savās vietās.
- 13.-16. t.** 1.—4. t. darbības atkārto 1., 2., 5. un 6. pāris, atgriežoties savās vietās.

Ceturtais gājiens (32 t.)

Apaļā polka slēgtajā aptvērienā ar sānis sadotām rokām dejas ceļa virzienā.

- 1.–8. t.** Polku uzsāk 4. pāris un, virzoties dejas ceļa virzienā (četrstūra iekšpusē), apdejo pilnu apli un garām 3. pārim.
- 9. t.** 3. pāra puisis nostājas priekšā savai meitai (labā, kreisā kāja klāt labajai) un paklanās viņai, uzaicinot dejoj.
- 10.–32. t.** Apaļo polku uzsāk 3. pāris, sekojot 4. pārim. Katrs nākošais pāris (2., 1., 8., 7., 6., 5.) aplim pievienojas pakāpeniski ik pēc 2 taktīm; nepārtaktīs atkārtō 9. t. darbības — uzaicina meitu uz polku, pārtaktīs uzsāk apaļo polku dejas ceļa virzienā, pievienojoties pāriem, kuri jau griežas ar polku. 4. pāris savā vietā nonāk 17. t. — pārinieki nostājas blakus ar seju uz centru; 18. t. dejojāji paklanās viens otram. Tāpat ik pa 2 taktīm izstājas pārējie pāri (3., 2., 1., 8., 7., 6. un 5.), tiklīdz nonāk savās vietās. Gājiena beigās dejojāji stāv četrstūra grupā savās vietās ar seju pret centru.

Piektais gājiens (32 t.)

Mūzikā pauze. Dejas vadītājs sauc: «Sārabumbal». Puiši, liekot lielu soli ar labo kāju, iet vidū, pieliek klāt kreiso kāju un cieši sadod rokas.

- 1.–8. t.** 1., 3., 5. un 7. puisis atmuguriski nolaižas lejā, paliekot karājoties rokās, mugura taisna, izstieptās kājas centrā balstās uz papēžiem.
2., 4., 6. un 8. puisis 16 gājiena soļiem griež «sārabumbal» pret dejas ceļu (7. *zīm.*).
- 9.–16. t.** Griež «sārabumbal», sākot ar labo kāju, dejas ceļa virzienā. Meitas tajā laikā virzās apkārt puišiem pret dejas ceļu: 1.—2. t. trīs «sārabumbal» soļi ar labo kāju un labās kājas piesitiens.
3.—4. t. četri gājiena soļi, sākot ar labo kāju.
5.—8. t. atkārtō 1.—4. t. darbības, sākot ar kreiso kāju.
9.—16. t. atkārtō 1.—8. t. darbības vēl 2 reizes.
- 17.–32. t.** Atkārtō 1.—16. t. darbības, tikai centrā ielaižas 2., 4., 6. un 8. puisis. Meitas virzās apkārt puišiem dejas ceļa virzienā (8. *zīm.*). 16. t. beigās nonāk savās vietās.

Sestais gājiens (32 t.)

Mūzikā pauze. Dejas vadītājs sauc: «Ežmie tur» (pirmā tūre).

- 1.-8. t.** 4. un 8. pāris dejo apaļo polku pa dejas ceļu. 8. t. 4. pāris piedejo pie 3. pāra, 4. puisis uzlūdz 3. pāra meitu, atstājot savu meitu pie 3. puīša; 8. puisis uzlūdz 7. meitu, atstājot 8. meitu pie 7. puīša (9. zīm.).
- 9.-16. t.** Apaļā polka 4. puisim ar 3. meitu un 8. puisim ar 7. meitu.
- 17.-24. t.** Apaļā polka 4. puisim ar 2. meitu un 8. puisim ar 6. meitu.
- 25.-28. t.** Apaļā polka 4. puisim 1. meitu un 8. puisim ar 5. meitu.
- 29. t.** 4. un 8. puisis dejas laukuma vidū atvadās no savām partnerēm.
- 30.-32. t.** 4. un 8. puisis un 1. un 5. meita, sākot ar labo kāju, 6 gājiena soļiem atgriežas savās vietās. 32. t., griežoties pret savu partneri, paliek ar seju pret centru. 31.—32. t. 4., 3., 2., 8. un 6. meita, sākot ar labo kāju, gājiena soļiem atgriežas savās vietās, ejot puisim gar mugurpusi (10. zīm.).

Septītais gājiens (16 t.)

Mūzikā pauze. Dejas vadītājs sauc: «Toiji tur» (otrā tūre; izrunā — «tuoi»).

- 1.-4. t.** 4., 2., 8. un 6. pāris sānis stieptu roku satvērienā izpilda 8 «sārabumbal» soļus ar kreiso kāju, griežoties uz vietas pret dejas ceļu.
3., 1., 7. un 5. pāris stāv uz vietas.
- 5.-8. t.** Tie paši pāri 8 «sārabumbal» soļiem, sākot ar labo kāju, griežas dejas ceļa virzienā.
- 9.-10. t.** 2., 4., 6. un 8. pāra puīši, atstājot savas meitas, izpilda ar kreiso kāju 4 «sārabumbal» soļus un pieiet pie nākošajiem pāriem (4. puisis pie 3. pāra, 2. puisis pie 1. pāra, 8. puisis pie 7. pāra un 6. puisis pie 5. pāra; 11. zīm.).
Pārējie puīši stāv uz vietas.
- 11.-12. t.** 1., 3., 5. un 7. pāris kopā ar klātpienākušajiem puīšiem izpilda ar kreiso kāju 4 «sārabumbal» soļus pret dejas

ceļu, turot rokas sadotas un paceltas plecu augstumā (12. zīm.).

13.-14. t. 4 «sārabumbal» soli ar labo kāju, griežot dārziņus dejas ceļa virzienā.

15.-16. t. 1., 3., 5. un 7. pāris paliek stāvot un izlaiž zem paceltām rokām klātpienākušo puisi. Puišis gājiena soļiem atgriežas savā vietā, ejot savai meitai gar aizmuguri (13. zīm.).

Astotais gājiens (16 t.)

Mūzikā pauze. Dejas vadītājs sauc: «Kolmi tur» (trešā tūre; izrunā — «kuolmi»).

1.-6. t. 4. pāris dejo apaļo polku pa dejas ceļu līdz savai vietai.

7.-8. t. Visi puīši gājiena soļiem, sākot ar labo kāju, aiziet pie nākošā pāra meitas, uzlūdzot viņu uz deju (14. zīm.).

9.-16. t. Visi dejo apaļo polku pa dejas ceļu līdz pretējām vietām. 16. t. beigās rokas atlaiž un nostājas ar seju pret centru (15. zīm.).

Devītais gājiens (16 t.)

Mūzikā pauze. Dejas vadītājs sauc: «Neļļi tur» (ceturrtā tūre).

1.-3. t. Pāra dejojotāji pagriežas ar seju viens pret otru un, sākot ar labo kāju, gājiena soļiem griežas kreisajos elkoņos.

4. t. Pāri nostājas slēgtajā aptvērienā ar sānis sadotām rokām, ar seju pa dejas ceļu.

5.-12. t. Visi dejo polku pa dejas ceļu (negriežoties) līdz savām vietām. Meitas sāk ar labo, puīši — ar kreiso kāju.

13.-16. t. Nonākuši vietās, pāri griežas uz vietas, veidojot mazu aplīti. Puīši griežas gandrīz uz vietas, vedot meitu pa kreisi sev apkārt (16. zīm.).

Desmitais gājiens (16 t.)

1.-8. t. Visi sadod rokas dārziņā un, sākot ar kreiso kāju, izpilda «sārabumbal» soli pa kreisi, pret dejas ceļu.

- 9.-16. t.** Visi izpilda «sārabumbal» soli ar labo kāju pa labi, virzoties uz apla centru un sanākot cieši kopā.

Vienpadsmitais gājiens (64 t.)

Mūzikā pauze. Dejas vadītājs sauc: «Lōpandōks tur» (pēdējā tūre; izrunā — «lopandaeks»). Pēdējo tūri vada dejas vadītājs. Visi dejojotāji paceļ sadotās rokas, pagriežas pa labi un pārliet kreiso roku pār labo plecu, tā izveidojot apli saistītu kolonnu pinuma satvērienā. Pirmajam dejojotājam un pēdējai dejojotājai brīvā roka sānos.

- 1.-8. t.** Visi dejo polku pret dejas ceļu (17. zīm.), sākot ar labo kāju, līdz 4. pūsis (vadošais) nonāk skatuves labajā pusē.
- 9.-16. t.** Dejas vadītājs ved kolonnu uz skatuves kreiso pusi (18. zīm.).
- 17.-24. t.** Vadītājs ved kolonnu uz skatuves labo pusi.
- 25.-32. t.** Kolonnu ved uz skatuves kreiso pusi.
- 33.-48. t.** Dejas vadītājs ved kolonnu gar skatuves dibenplānu uz labo pusi, izveidojot pusapli.
- 49. t.** Visi apstājas, strauji paceļ sadotās rokas augšā.
- 50. t.** Stāvot uz vietas, mazliet pagriežas pa kreisi un strauji nolaiž sadotās rokas lejā, paliekot virknītē.
- 51.-64. t.** Visi dejo polku, sākot ar labo kāju. Dejas vadītājs aizved dejojotājus prom no skatuves kreisās malas 1. kulisēs (18. zīm.).

1. kustība. «Sārabumbal» solis.

Vienā taktī izpilda 2 soļus. Rokas gar sāniem.

Pietaktī «-i» — labo kāju noliek sānis uz papēža.

«Viens» — solis, noliekot labo kāju uz visas pēdas un vienlaicīgi pievelkot kreiso kāju 3. pozīcijā aiz labās kājas, mazliet pietupstoties uz abām kājām,

«-i» — ceļus iztaiso, un labo kāju noliek sānis uz papēža.

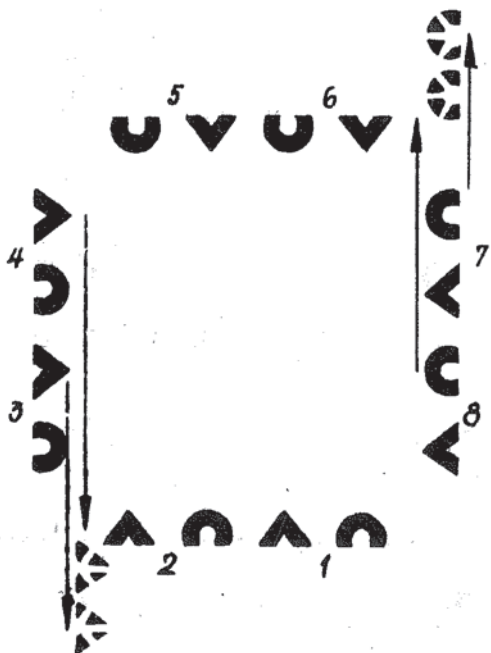
«Di-vi» — atkārtoti «viens-i» darbības.

Tāpat izpilda «sārabumbal» soli pa kreisi, tikai ar kreiso kāju.

2. kustība. Polka.

Polku deju sikiem soliēm uz puspirkstiem, gandrīz taisniem ceļiem, mazliet kratoties.

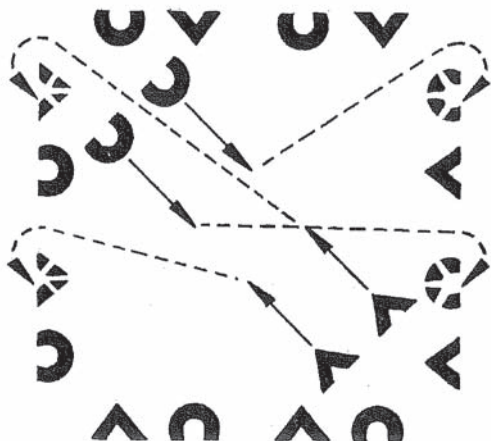
Apaļo polku pa pāriem deju slēgtajā aptvērīenā ar sānis sadotām rokām. Meitas kreisā roka gandrīz pie puīša pleca, puīša kreisā roka un meitas labā roka sadotas sānis, gandrīz sev klāt piespiestiem elkoņiem.

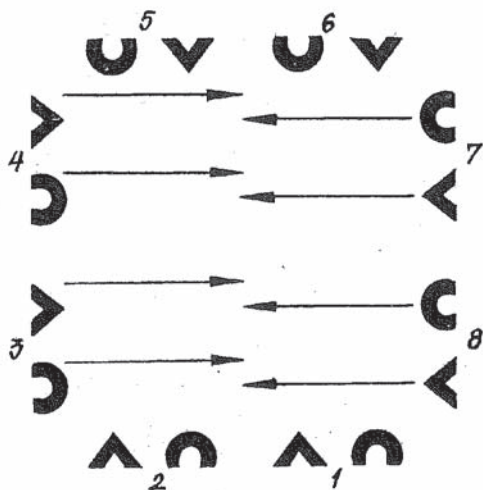
1. zīm.

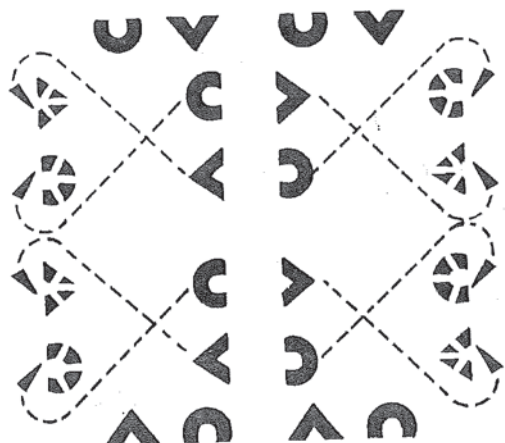

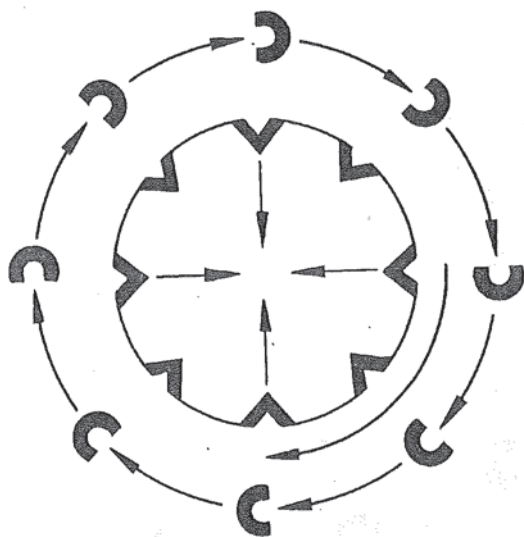
4. zīm.

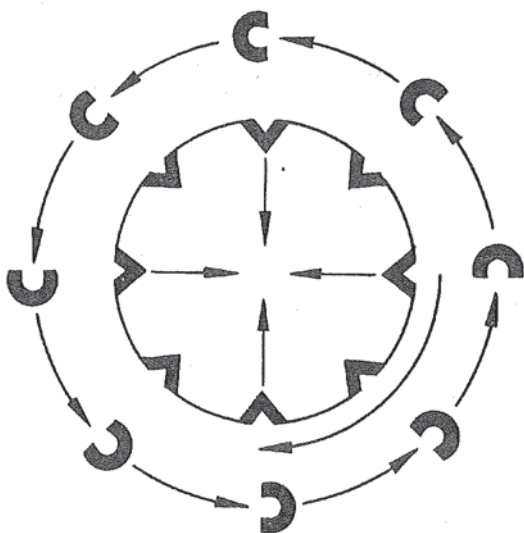
5. zīm.

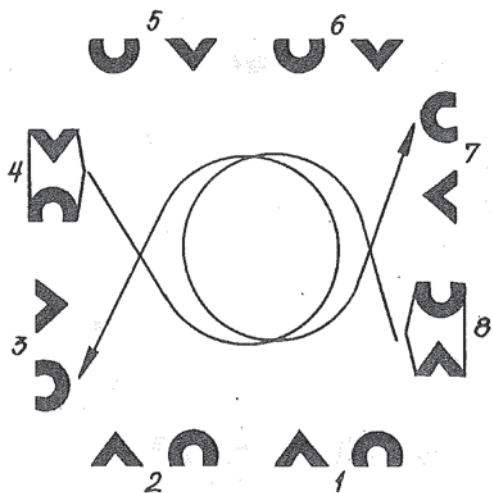
6. zīm.

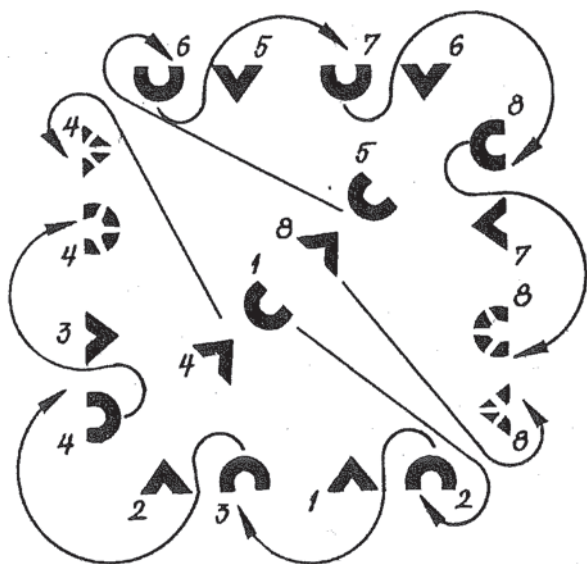
7. zīm.

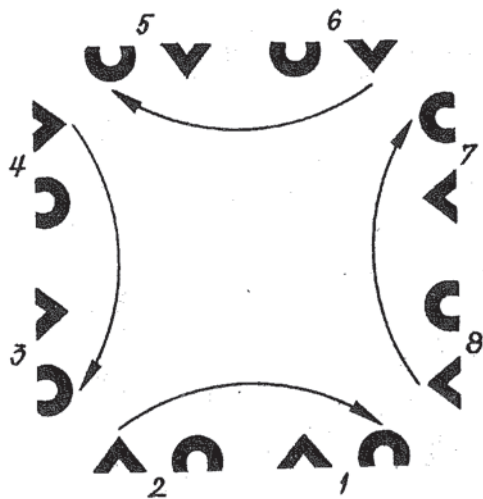
8. zīm.

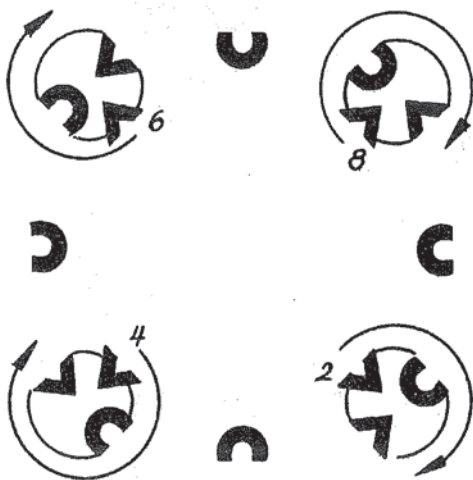
9. zīm.

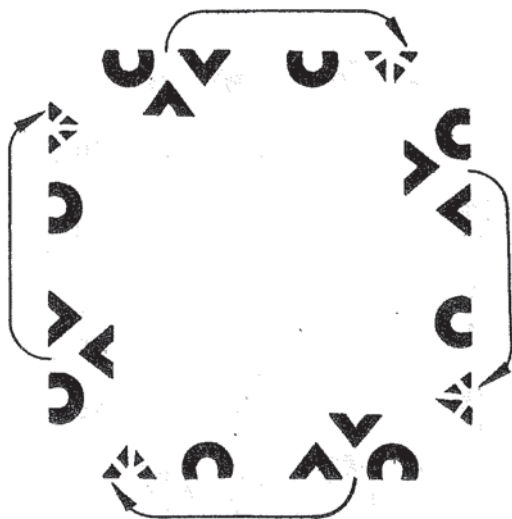
10. zīm.

11. zīm.

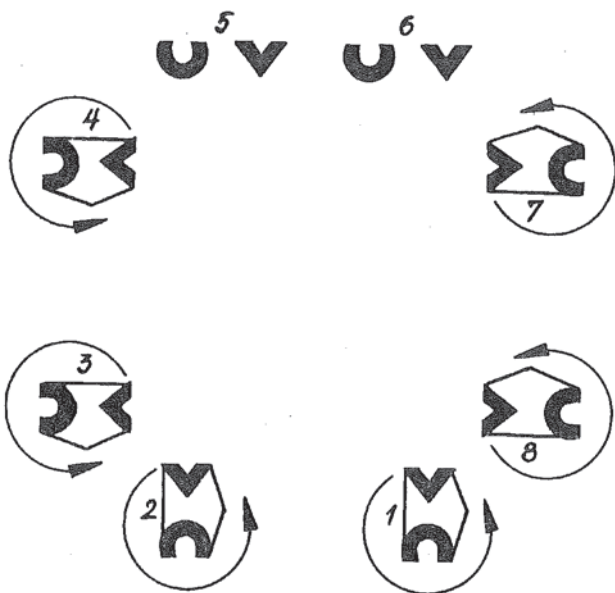

12. zīm.

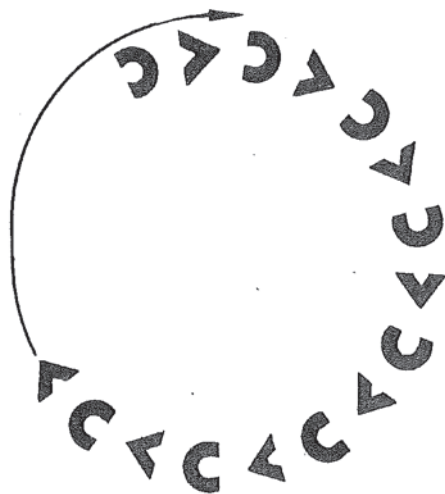

13. zīm.

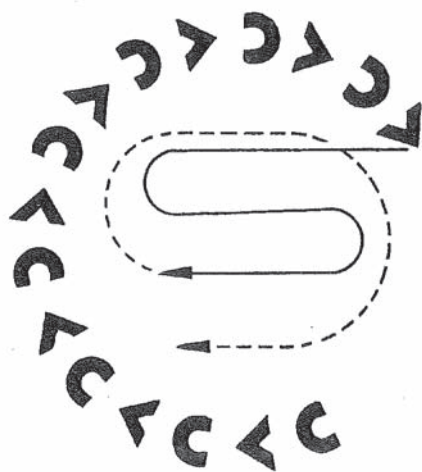

16. zīm.

17. zīm.

18. zīm.

Sārabumbals

Canto

1. Ik rī - ti - ņu sau - le lē - ca,

Piano

mf

me - žū galus zel - ti - dam! Ik va - ka - rus

no - rie - tē - ja jū - rā zel - tu kai - sī - dam?

1-3. Să - ra - bum - bal,   să - ra - bum - bal,

p

vie - tu tai - siet   bă - li - ñiem.   Să - ra - bum - bal,

f

Să - ra - bum - bal,   vie - tu tai - siet   bă - li - ñiem.